

ARTYKUŁY ORYGINALNE (ORIGINAL PAPERS)

Cechy osobowościowe ratownika medycznego

(Personality traits of medical rescue workers)

M Wojtasik^{1,A,B,D}, Z Kopański^{1,2, C,F}, I Brukwicka^{3,E}, J Malutnik^{4,B}

1. Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu
2. Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytet Jagielloński
3. Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
4. Wysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety w Bratisławie (Univerzitet Nauk o Zdrowiu i Pracy Socjalnej św. Elżbety w Bratisławie) (Słowacja)

Abstract— Introduction. Taking into consideration one's personality when choosing profession may be a key factor of future success at work. The same goes for medical rescue workers.

Aim of the study. The aim of the study was to define the major personality traits in the profession of medical rescue workers on the basis of the questionnaire conducted among medical rescue workers.

Materials and methods. A group of 123 medical rescue workers (55 women and 68 men) aged 22-55 were subjected to the study. The medical rescue workers analysed were employed at randomly selected Hospital Emergency Rooms and National Emergency Service stations. In the studied group, 70 people worked at Medical Rescue Teams and 53 people worked at Hospital Emergency Rooms. The study was conducted between 15th August and 15 September, 2015. 350 questionnaires were sent and 123 respondents replied. The questionnaire consisted of respondent's particulars section and 18 questions.

Results and conclusions. The observations made imply that the most valuable trait in medical rescue is the ability to think logically. The most frequent stress management method at work is not giving in to stress. The strongest motivation to choose this profession was passion towards medical rescue. The most important trait that facilitates medical rescue work was patience. The most frequently named trait that made medical rescue work more difficult was nervousness. The most favourable reaction when provoked by patients is calming the patient. The most common reaction to professional failures is the willingness to develop professionally and take further trainings. The authors' own study implies that contemporary medical rescue workers know how to be a team player, can be empathetic towards patients, and are patient with children and the elderly. They usually choose the profession to help others.

Key words — medical rescue worker, personality traits, questionnaire study.

Streszczenie— Wprowadzenie. Dopasowanie zawodu do swojej osobowości może być ważną przesłanką sukcesu i powodzenia w pracy, w tym także w pracy ratownika medycznego.

Cel badań. Celem badań była próba określenia najważniejszych cech osobowościowych ratownika medycznego potrzebnych w jego pracy zawodowej, w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone w środowisku ratowników medycznych.

Materiał i metody. Badaniami objęto grupę 123 ratowników medycznych (55 kobiet i 68 mężczyzn) w wieku od 22 do 55 lat, będących pracownikami losowo wybranych Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych i stacji Państwowego Pogotowia Ratunkowego. W badanej grupie było 70 ratowników pracujących w Zespołach Ratownictwa Medycznego i 53 ratowników pracujących w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych. Badania przeprowadzono w okresie od 15 sierpnia do 15 września 2015 r. Spośród 350 wysłanych ankiet odpowiedziało 123 respondentów. Ankieta składała się z metryczki oraz 18 pytań.

Wyniki i wnioski. Z poczynionych obserwacji wynika, że najbardziej cenioną cechą w zawodzie ratownika medycznego jest logiczne myślenie, najczęstszym sposobem radzenia sobie ze stresem podczas wykonywania zadań zawodowych jest nie poddawanie się stresowi (nie stresowanie się), najsilniejszą motywacją wyboru zawodu ratownika medycznego jest pasja do zawodu, najważniejszą cechą ułatwiającą pracę zawodową ratownika medycznego jest cierpliwość, najważniejszą cechą utrudniającą pracę zawodową ratownika medycznego jest nerwowość, najkorzystniejszą reakcją przy prowokacji ze strony pacjenta jest uspakajanie chorego, najczęstszą reakcją na niepowodzenia zawodowe jest chęć dalszego doszkalania się zawodowego. W wyniku badań własnych można stwierdzić, że współczesny ratownik medyczny umie pracować w zespole, potrafi wyrażać empatię choremu, jest cierpliwy we współpracy z dziećmi i osobami starszymi, zawód wybrał aby pomóc innym.

Słowa kluczowe — ratownik medyczny, cechy osobowościowe, badania ankietowe.

Wkład poszczególnych autorów w powstanie pracy—A-Koncepcja i projekt badania, B-Gromadzenie i/lub zestawianie danych, C-Analiza i interpretacja danych, D-Napisanie artykułu, E-Krytyczne zrecenzowanie artykułu, F-Ostateczne zatwierdzenie artykułu

Adres do korespondencji — Prof. dr Zbigniew Kopański, Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu, Żyrardów, ul. G. Narutowicza 35, PL-96-300 Żyrardów, e-mail: zkopanski@o2.pl

Zaakceptowano do druku: 4.09.2015.

WSTĘP

Osobowość jest definiowana niejednolicie i w zależności od kierunku nauki lub dyscypliny posiada kilka różnych definicji. Najprościej osobowość można określić jako zbiór unikatowych w miarę stałych cech człowieka, które pozwalają odróżnić go od innych. [1,2]

Każdy z nas jest inny, inaczej postrzega świat, inaczej wyraża swoje emocje, inaczej reaguje w sytuacji w jakiej się znajduje. Jedni są nerwowi, impulsywni, zamknięci w sobie, drudzy spokojni, opanowani, otwarci, pomocni. Osobowość nie jest wrodzona, a w zasadzie buduje ją od dnia narodzin człowiek, który stopniowo poznaje środowisko w, którym przebywa i zaczyna kształtować swoje postawy, potrzeby. [3]

Celem badań była próba określenia najważniejszych cech osobowościowych ratownika medycznego potrzebnych w jego pracy zawodowej, w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone w środowisku ratowników medycznych.

MATERIAŁ I METODYKA

Material

Badaniami objęto grupę 123 ratowników medycznych (55 kobiet i 68 mężczyzn) w wieku od 22 do 55 lat, będących pracownikami losowo wybranych Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych i stacji Państwowego Pogotowia Ratunkowego. W badanej grupie było 70 ratowników pracujących w Zespołach Ratownictwa Medycznego i 53 ratowników pracujących w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych.

Metoda

Z listy Ministerstwa Zdrowia wybrano losowo 30 placówek będących Szpitalnymi Oddziałami Ratunkowymi i stacjami Pogotowia Ratunkowego. Do tak wyselekcjonowanych placówek na ich oficjalną skrzynkę elektroniczną wysłano kwestionariusz ankiety z zaproszeniem do jej wypełnienia. Badania przeprowadzono w okresie od 15 sierpnia do 15 września 2015 r. Spośród 350 wysłanych ankiet odpowiedziało 123 respondentów. Ankieta składała się z metryczki oraz 18 pytań.

WYNIKI

Szczegółowa charakterystyka oraz rozkłady odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety

Pytanie: *Wybierz 5 cech osobowości, które najbardziej Cię charakteryzują?*

Respondenci mieli do wyboru siedemnaście cech osobowości z których wybrali pięć odpowiedzi. 25% respondentów jako najważniejszą cechę osobowości ratownika medycznego wskazało - logicznie myślący, 22% - spokojny, 20% - odpowiedzialny.

Pytanie: *Jak radzisz sobie ze stresem?*

Respondenci wybierali jedną z sześciu odpowiedzi. 33% badanych wskazało, że nie stresuje się, 30% - że stres motywuje mnie do pracy, 13% - że czekam aż sam przejdzie.

Pytanie: *Co skłoniło Cię do wyboru zawodu ratownika medycznego?*

Spośród pięciu odpowiedzi respondenci wybierali jedną. Najczęściej (34% ogółu badanych) motywacją do wyboru zawodu była pasja, 30% kierowało się chęcią niesienia pomocy bliźniemu.

Pytanie: *Wybierz 5 cech osobowości ułatwiających pracę w zawodzie ratownika medycznego?*

Spośród dwudziestu pięciu zaproponowanych cech osobowościowych, respondenci mieli wybrać pięć, które ich zdaniem ułatwiają pracę w zawodzie. Najważniejszą cechą według badanych była cierpliwość, co wskazało 35% badanych, łatwiej się pracuje, gdy jest się zorganizowanym podkreśliło 24%.

Pytanie: *Wybierz 5 cech osobowościowych najbardziej utrudniających pracę w zawodzie*

Za najbardziej szkodzącą w pracy ratownika medycznego respondenci uznali nerwowość, takiego zdania było 28% badanych, 21% wskazało zachowania egoistyczne, 20% uważało, że najbardziej w pracy ratownika medycznego szkodzi chaotyczność działań.

Pytanie: *Jak reagujesz na prowokacje ze strony pacjenta?*

Najczęściej wybieraną odpowiedzią było - uspokajam go, takie zachowanie preferowało 33% badanych,

28% za najważniejsze uznało - nie dają się sprowokować, 16% najczęściej ignoruje tego typu zaczepki, u 12% badanych opisane w pytaniu zachowanie pacjenta denerwuje respondentów.

Pytanie: *Jak reagujesz na niepowodzenia w pracy?*

Największa liczba osób (63% ogółu) biorących udział w badaniu niepowodzenia zawodowe uznaje za motywację do dalszego kształcenia się, 19% sięga po alkohol/narkotyki, 11% - sięga po pomoc grup wsparcia.

Pytanie: *Czy umiesz pracować w zespole?*

98% badanych jest zdania, że umie pracować w zespole, a tylko 2% ankietowanych przyznało się, że takiej umiejętności nie posiada.

Pytanie: *Jak radzisz sobie z aroganckim współpracownikiem?*

Najczęściej (31% ogółu badanych) respondenci ignorują aroganckiego współpracownika, jednakowo często (po 24% odpowiedzi) ustawiają do pionu lub uspokajają/rozmawiają ze współpracownikiem.

Pytanie: *Czy umiesz wyrażać empatię w stosunku do pacjenta?*

Zdecydowana większość badanych, bo 96% jest zdania, że umie okazać empatię.

Pytanie: *Czy posiadasz cierpliwość do dzieci i osób starszych?*

98% ankietowanych wskazało, że posiada cierpliwość przy działaniach zawodowych w stosunku do dzieci i osób starszych.

Pytanie: *Co według Ciebie jest najważniejsze w zawodzie ratownika medycznego?*

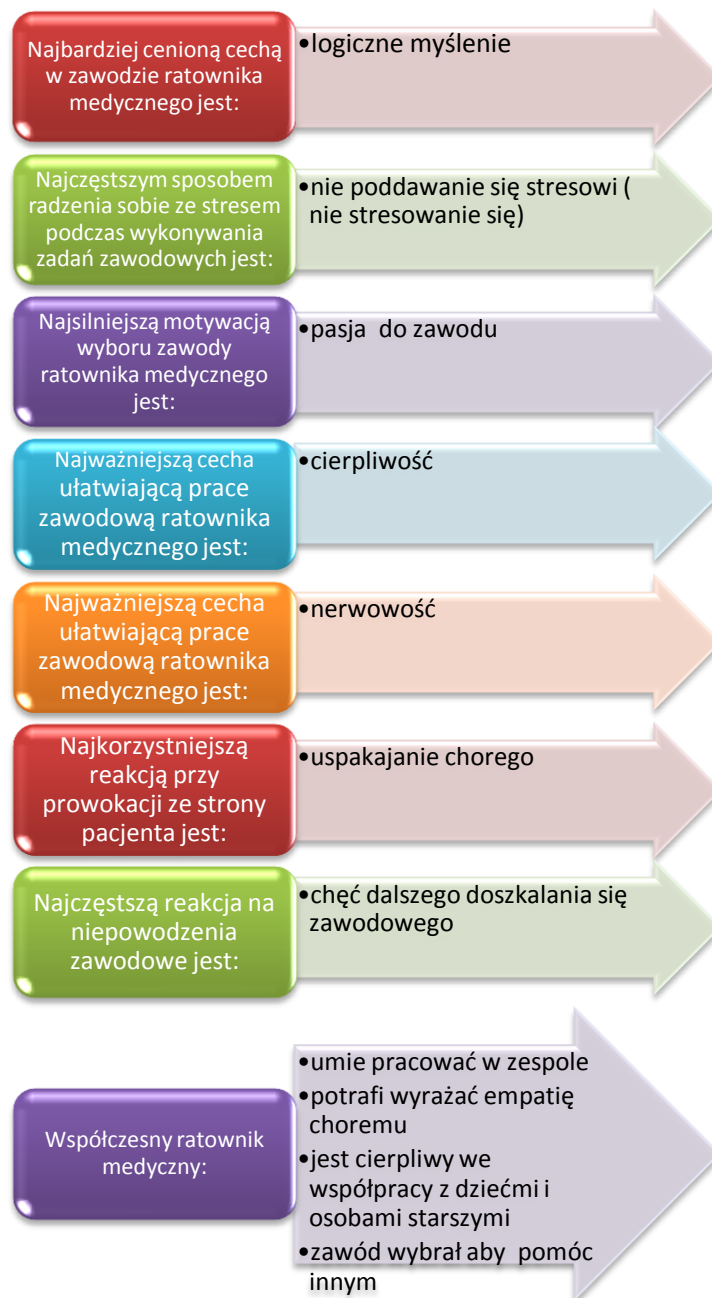
69% badanych było zdania, że najważniejszym przesłaniem w zawodzie ratownika medycznego jest niesienie pomocy innym, 18% wskazało satysfakcję osobistą.

Pytanie: *Jak reagujesz na krytykę?*

38% badanych stara się wyciągnąć wnioski z krytyki, 22% - nie reaguje, natomiast 16% respondentów krytyka motywuje.

WIZERUNEK OSOBOWOŚCIOWY RATOWNIKA MEDYCZNEGO WYNIKAJĄCY Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Współczesny ratownik medyczny pracujący w placówkach ochrony zdrowia w Polsce, wg przeprowadzonych badań własnych, przedstawia obraz osobowościowy scharakteryzowany na rycinie 1.

Rycina 1. Wizerunek osobowościowy ratownika medycznego wynikający z przeprowadzonych badań

DYSKUSJA

Każdy człowiek posiada osobowość, na którą składa się m.in. wrodzony temperament i nabyte cechy charakteru. Niektórzy z nas są spokojnymi, opanowanymi, wrażliwymi osobami inni są narwani, impulsywni, cholerycy. [4] Dopasowanie zawodu do swojej osobowości może być ważną przesłanką sukcesu i powodzenia w pracy, w tym także w pracy ratownika medycznego. [1-3]

Wysokie wymagania stawiane już adeptom – ratownikom medycznym wynikają z dużej specyfiki tego zawodu. Wiąże się to z charakterem wykonywanych czynności (czynności ratunkowe ratujące zdrowie i życie chorych), specyfika osób, z którymi mają kontakt podczas wykonywania czynności zawodowych (nierzadko ciężko poszkodowane ofiary), miejscem (często miejsce publiczne), czasem (działanie o różnej porze dnia i nocy) i warunkami pracy (działanie ratownicze niezależnie od warunków klimatycznych). Poza spełnieniem wielu wymagań formalno-prawnych określonych ustawowo, w zawodzie ratownika medycznego konieczne jest również posiadanie konkretnych umiejętności oraz kompetencji. Spełnienie wysokich wymagań związanych ze specyfiką pracy zawodowej nakłada na ratownika medycznego konieczność ciągłego doksztalcania się, utrzymywania stałej i wysokiej sprawności fizycznej oraz systematycznego uczestnictwa w ćwiczeniach i treningach doskonalących umiejętności praktyczne. [5] Wszystkie te obowiązki powodują, że ratownik medyczny musi posiadać szereg cech osobowościowych.

W badaniach własnych spróbowano zdefiniować jakie to cechy osobowościowe pracujących zawodowo ratowników medycznych odgrywają wiodącą rolę w prawidłowym wykonywaniu zawodu ratownika medycznego.

Z poczynionych obserwacji wynika, że najbardziej cenioną cechą w zawodzie ratownika medycznego jest logiczne myślenie, najczęstszym sposobem radzenia sobie ze stresem podczas wykonywania zadań zawodowych jest nie poddawanie się stresowi (nie stresowanie się), najsilniejszą motywacją wyboru zawodu ratownika medycznego jest pasja do zawodu, najważniejszą cechą ułatwiającą pracę zawodową ratownika medycznego jest cierpliwość, najważniejszą cechą utrudniającą pracę zawodową ratownika medycznego jest nerwowość,

najkorzystniejszą reakcją przy prowokacji ze strony pacjenta jest uspakajanie chorego, najczęstszą reakcją na niepowodzenia zawodowe jest chęć dalszego doszkalania się zawodowego. W wyniku badań własnych można stwierdzić, że współczesny ratownik medyczny umie pracować w zespole, potrafi wyrażać empatię choremu, jest cierpliwy we współpracy z dziećmi i osobami starszymi, zawód wybrał, aby pomóc innym.

Przeprowadzone badania ze względu na ograniczoną liczbę respondentów, nie pretendują do próby naszkicowania współczesnego portretu osobowościowego ratownika medycznego, są jedynie próbą zwrócenia uwagi na postrzeganie roli osobowości w pracy ratowników medycznych pracujących zawodowo.

PIŚMIENNICTWO

1. Stawarz B , Sulima M , Lewicka M, Brukwicka I, Wiktor H. Health and determinants of health - a review of literature, p.I. JPHNMR 2014 (2):4-10.
2. Stawarz B , Sulima M , Lewicka M, Brukwicka I, Wiktor H. Health and determinants of health - a review of literature, p.I. JPHNMR 2014 (2):11-16.
3. Opieka-Nowak M. Kącik psychologiczny. [www.socjoloook.pl/2008/10/16/krotko-o-osoboosci/]
4. Gnatek P. Dopasuj zawód do swojej osobowości. [www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/82122]
5. Kepler M. Zawód: ratownik medyczny. [www.academia.edu/2462652/Zawod_ratownik_medyczny]